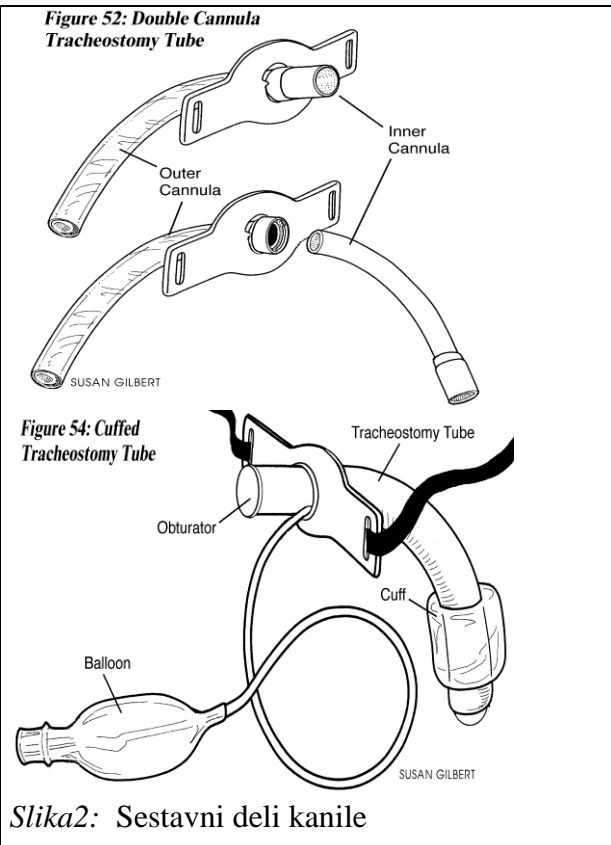
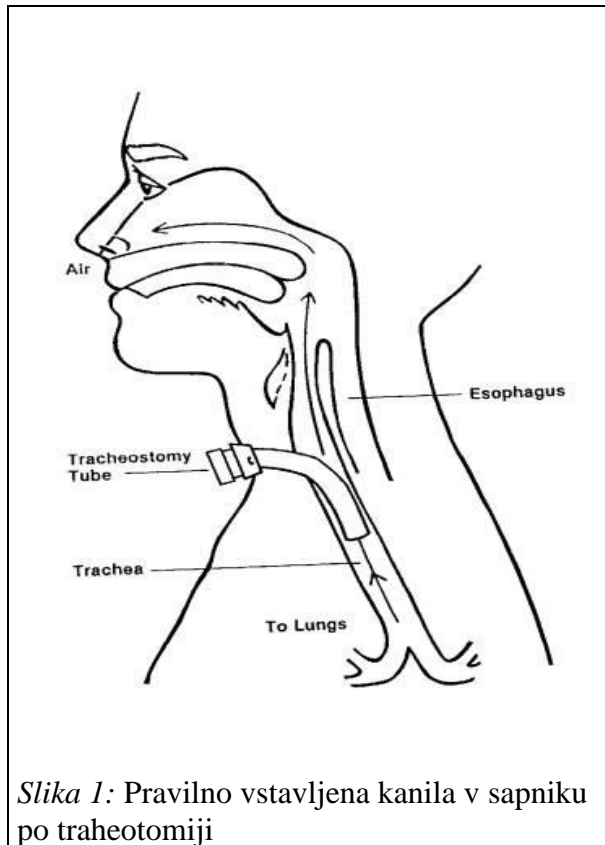

TRAHEOSTOMA IN KANILE

KAJ POMENI ?	KDAJ JE POTREBNA ?
<ul style="list-style-type: none"> • TRAHEOTOMIJA: kirurški poseg, pri katerem prerežemo kožo na vratu in strukture pod njo ter naredimo okence (traheostomo) v sapnik; zraku odpremo prosto pot za vstop v spodnja dihala. • KANILA: umetna dihalna cevka, vstavljena v traheostomo - okence v sapniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pri zaporu zgornjih dihalnih poti: tumorji, otekline po operacijah ali zaradi alergije, vnetja, poškodbe dihal, prirojene nepravilnosti, obojestranske ohromitve glasilk • Pri dolgotrajni potrebi za umetno dihanje (z aparatom) • Pri slabem ali odsotnem refleksu kašlja pri operiranih, poškodovanih in nevroloških bolnikih – omogočimo čiščenje spodnjih dihalnih poti in preprečimo zatekanje slin ali hrane v sapnik

SESTAVNI DELI KANILE :

- Zunanja cevka
- Notranja cevka (le pri nekaterih kanilah) - se prilega zunanji, se enostavno ločeno izvleče in očisti
- Metuljček – podložek ob zunanjem ustju, namenjen boljšemu prileganju na vrat in pritrdjevanju
- »Cuff« s cevko in zunanjim ventilom (le pri nekaterih kanilah) - napihljiv zračni rezervoar za primer umetnega dihanja in za preprečevanje zatekanja slin in hrane

- Trak za pričvrstitev kanile na vrat
- Vpojna podloga za vrat (po potrebi)

NEGA BOLNIKA S TRAHEOSTOMO

Kanilo bolniku s traheostomo navadno menja zdravnik ali usposobljena medicinska sestra.

Notranji del kanile pa lahko izvleče in očisti – po potrebi zamenja tudi bolnik sam ali nekdo od svojcev.

Vsak bolnik s traheostomo mora imeti na razpolago naslednje pripomočke:

- Rezervno kanilo iste velikosti in vrste.
- Krtačka za čiščenje notranjega dela kanile.
- Fiziološka raztopina
- Tamponi za čiščenje kože, mastno mazilo za zaščito kože.
- Trahealni dilatator - pripomoček za razširitev traheostome, če bi se le-ta nenadoma skrčila med menjavanjem kanile.
- Inhalator za vlaženje vdihanega zraka ali filter za vlaženje
- zaboječek za shranjevanje zamaška ali notranjih delov kanile, če jih ne uporablja.

ČIŠČENJE

- *Notranji del kanile:* ko opazimo nabiranje sluzi v cevki ali na koži, ob slabšem pretoku zraka;
- *Koža okrog traheostome:* vzdrževati čisto in suho;
- *Trak za pričvrstitev kanile:* vzdrževati čistega in suhega;

Menjava in čiščenje notranjega dela kanile:

1. Umijemo roke, oblečemo čiste rokavice za enkratno uporabo
2. Odstranimo umazano podlogo kanile
3. Odstranimo in očistimo notranji del kanile s krtačko in fiziološko raztopino. Osušimo. Vstavimo.
4. Očistimo okolico stome s tamponom in fiziološko raztopino. Osušimo. Namažemo s kremo (nevtralno mazilo) oz. po navodilih zdravnika, če je koža vneta. Namestimo novo podlogo za kanilo.
5. Če je trak za pričvrstitev kanile umazan, ga je potrebno zamenjati. Pri tem nam pomaga druga oseba, ki drži kanilo, da le ta ne izpade. Pritrdimo toliko, da ostane med vratom in trakom za en prst prostora.
6. Prepričamo se, da je bolnik v udobnem položaju, da dobro diha.
7. Zavržemo umazane dele.

VLAŽENJE IN INHALACIJE

Pri dihanju preko traheostome zrak zaobide nos in usta, kjer se sicer ogreje na telesno temperaturo, nasiči z vlago in očisti prašnih delcev.

Dobro je tudi prekriti traheostomo z zaščitno rutico, ki ščiti pred prahom iz okolice.

Z vlaženjem in inhalacijami preprečujemo izsušitev in zgostitev sluzi in ohranjamo naravno odpornost sluznice dihal. Potrebne so večkrat dnevno, v zimskem času in v primeru suhega zraka pa še pogosteje. Lahko pa bolnik stalno uporablja vlažilni filter (traheofix), ki se namesti na zunanji del kanile.

Bolnik naj skrbi tudi za dobro hidracijo organizma, s tem sluz v dihalih ostane vodena, redka. Popije naj vsaj dva litra tekočine (vode, soka) dnevno. Brizga naj sterilno fiziološko raztopino direktno skozi kanilo v sapnik (2 – 3 ml), kar jo ohranja čisto in vlažno.

Nekateri bolniki uporabljajo vlažilce zraka. Vlažilce je potrebno redno čistiti, ker so sicer vir in gojišče bakterij. Posodo z vodo je potrebno dnevno oprati z detergentom in dobro splakniti. Enkrat na teden vanjo nalijemo kis, ki ga po 20 minutah speremo s čisto vodo. Vlažilnik nato osušimo. Namesto vlažilcev si bolnik lahko pomaga s posodo z vodo, ki jo namesti na radiator.

TUŠIRANJE

Bolnik mora biti previden pri tuširanju, da mu ne zaide voda v trahejo. Na voljo so posebni ščitniki za tuširanje. Če bo v traheostomo vendarle zašlo malo vode, jo bo bolnik enostavno izkašljajal.

PRVA POMOČ

Izpad kanile

- Kanilo potisnemo nazaj v sapnik
- Če ne uspe, pokličemo medicinsko pomoč
- Če se stoma oži ali bolnik težko diha, vstavimo v odprtino tanjšo cevko, ki jo imamo pri roki.
- Ko je kanila vložena, preverimo prehodnost kanile za zrak

Dihalna stiska

Pogost vzrok je zamašenost kanile s sluzjo.

1. **BOLNIK NAJ MOČNO ZAKAŠLJA**, da bi odstranil sluz.
2. **PREVERIMO POLOŽAJ KANILE V SAPNIKU.**
3. **ODSTRANIMO NOTRANJI DEL KANILE.**
4. **ČE NI IZBOLJŠANJA, POKLIČEMO MEDICINSKO POMOČ.**

Sestavila: VMS Tanja Miklavčič, dipl.ekon.
Priredila: Tanja Soklič, dr.med.